

DEBRECENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
HELYBEN: Félévre 6 kor. — fél. Negyedévre 3 kor. — fél.
VIDÉKEN: Félévre 9 kor. — fél. Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főtér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Bécs parancsa.

Nálunk a párturalom állandósítására irányított törvények révén úgy alakult a helyzet, hogy a korona kinevezi a kormányt, a kormány kinevezi a tisztviselőket és az országgyűlési képviselőket többségét s így aztán megy minden, mint a karikacsapás.

Épp úgy megy ez, mint az iskolás gyerekek játéka. Az első hátba üti a másodikat, az tovább adja a harmadiknak s így a hátbaütés szépen végigmegy az egész osztályon, az első-től az utolsóig.

Igy történik, hogy nemcsak a külügyi vagy közjogi kérdésekben, hanem még a belügyi dolgokban is „Bécsből jön a parancsolat svaregelb színű pecsét alatt“.

Az osztrák kormánynak például eszébe jut, hogy kevés az, amit közös ügyekre áldozunk. Nosza, megparancsolja mindjárt a korona, hogy ezután többet fizessünk. Tudja mindenki, elismeri maga a kormány és a parlament többség is, hogy az ország teljesítési képessége kimerült, de azért a kormány és a kinevezett parlamenti többség rámondja az Ament, mert hát „Bécsből jött a parancsolat“ s az ellen nincs felelősség.

A generális urak úgy találják, hogy kevés még a munderba szorított „ember-anyag“. Jön mindjárt a szigorú

utasítás, hogy több katonát és több pénzt szorítsanak ki. S a hűséges szolgák serege engedelmesen megzavazza a véradót, mert hát „Bécsből jött a parancsolat.“

Erősíteni, jobban mondva, érvényesíteni kellene a magyar állameszmét. Csakhogy a németnek, az oláhnak, a tótnak ez nem tetszik. Szaladnak panasza távoli fajrokonaihoz és egy szép napon előáll a külügyminiszter, hogy kimélni kell a szászokat, mert megharagszik a német császár, engedni kell, hogy az oláhok fölguytsák fejünk fölött a házat, mert hát Románia szövetségeseink, a panszlávokkal is keztyűs kézzel kell bánni, mivelhogy így kívánják azt a cseh és morva urak.

A magyar kormány talán a maga jogainak tudatában és a nemzeti érdekekre való tekintetből szeretne egy kicsit okvetetlenkedni, de Bécsből nyomban leintik. S a kormány s a parlamenti többség beadja derekát, mert ha zajong és önérzeteskedik, úgy kidobják az ajtón, hogy a lába se éri a földet.

Ime tehát nemcsak a nagy kérdésekben hitvány papirrongy az egész alkotmányunk, hanem még a legbelsőbb házi ügyeinkben se vagyunk a magunk urai, mert a közhatalomnak minden szálát könnyelműen és botor észszel átjászottuk idegen istenek kezére, a kik a mi nemzeti érzésünktől és egész lelki világunktól távol vannak.

Reánk nézve tehát nincs és nem lehet sürgősebb feladat, mint az, hogy a pazarul elszórt drága kincseket, a közszabadságnak és alkotmányos életnek biztosítékait, éber szemmel és fáradhatlan szorgalommal újra össze- gyűjtsük.

Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha megvalósítjuk az ugynevezett parlamenti reformot és megvalósítjuk úgy, hogy a népfőnség az egész vonalon érvényre jusson, a nemzeti akarat egyrangú tényező legyen az uralkodói hatalommal s az országgyűlés ne legyen kinevezett zsoldosereg és így ne legyen játékszer a túllengő hatalom kezében, hanem legyen egy öntudatos testület, a mely híven viseli és mindenki szemben érvényre is juttatja a hamisítatlan nemzeti akaratot.

Ez nem pártkérdés, hanem a hazafiság és a józan okosság kérdése. Ezt tehát ki kell emelni a hétköznapi pártérdekek közönséges keretéből és arra a magaslatra kell helyezni, amelynek tetőpontján ez a jelszó van fölírva: „A haza minden előtt.“

Ez a jelszó az, a melyben mindnyájan pártkülönbség nélkül egyesülhetünk, sőt egyesülnünk kell. Ez a jelszó az, a mely alatt győzelemre vihetjük valamennyi becsületes pártnak legfőbb célját, a nemzet fentartását és az ország boldogulását.

A menyegző.

— Kép a fővárosi életből. —

Előzetes megállapodás szerint a razzia éjjeli 11 órakor vette kezdetét. A városrészt apróbb kerületekre osztva, a razziában résztvevő tisztviselők csoportokba álltak össze és minden egyes csoport a városrészből egy egy ilyen kisebb kerületet kapott. Az én csoportomnak egy külterki kerület jutott...

Mikor megindultunk a komor őszi éjben, a sűrű köd mintegy óriási vizes pókháló állotta utunkat. Arcunk, ruhánk egészen nedves lett, mikorra a külterkekre értünk. Megkezdtek a munkát. A gyanus és a rendőség által jól ismert lebujszókat, kegyetlenségig zsúfolt lakásokat sorra jártuk.

Sok bűn, még több nyomor kiáltott felénk. Nem akarom részletezni, hogy a szükség és kétségbeesés e közös szállásain mi mindent láttunk. Nem akarom bizonyítani, hogy a szegénység már maga melegegya a bűnnek. Csak egy képet, csak egy

jelenetet akarok bemutatni azok közül, a melyeket ilyen alkalmakkal többször láttam.

Egy földszintes házba tértünk be. A lakásokba azonban nem be, hanem le kellett lépünk, mert azok mélyebben feküdtek, mint az utca és az udvar szintje.

Az egyik ilyen mély lakásból világosság sugárzott felénk. Beléptünk. A lakás egyetlen hosszukás szobából állott. A szobának egy udvarra nyíló kicsi ablaka volt, melynek kerete szalma fonattal volt körülvéve. A kinyílt ajtón ételszag csapott ki.

A szoba közepén egy hosszú, keskeny asztal állott, amely mellett négy férfi és három nő ült. Az asztalon a lámpa talpához egy megkezdett fonott kalács volt támasztva, szerteszét ételmaradék és kenyérhéj hevert. A férfiak előtt félig kiívott boros poharak, az asztal mellett a földön pedig egy nagy cserép korsó. Az egész társaság ünneplő ruhában volt. A nők egyike fehér karton ruhát viselt. Rögtön feltűnt, hogy hajadon, fején valami, még a kirakóban színét veszített, műkoszoru-féle van.

Mikor beléptünk, szemérmesen nyult a koszoruhoz és igazgatta, aztán szomorúan lesü ötte a szemé. Mellette egy nagyon komor férfi ült, aki merően szegezte reánk tekintetét, majd ő is a kabátja gomblyukából lecaüngő, megfakult, nagy piros papír rózsát tűzte a helyére, aztán büszkén végig mért s emeivel. Mindnyájan hallgattak.

Mi ez? gondoltam. Lakadalom? Talán némák lakadalma?

Csak most vettem észre, hogy a társaságtól félrehúzódva, a szűk sarokban, durva vászon lepedővel leterített ágy mellett egy 9-10 éves leányka csöndesen sirdogál.

— Mi baja annak a kis leánynak? Miért sir? — kérdeztem meglepődve.

Az asztaltól felállt az egyik idősebb asszony, odament az ágyhoz, és a lepedőt félrehajtotta. Megdöbbenve tántorodtam vissza. A szalmazsákon megmeredve nyitott szemmel egy munkásasszony holtteste feküdt.

— Hát mi ez? — kiáltottam.

— Ennek a szegény leánynak az édes anyja, válaszolt szomorúan az asszony,

Urak figyelmébe

óriási választékban érkeztek valódi angol gyapjuszövet újdonságok, ugyszintén hazai gyártmányokban posztó és gyapjuszövetek divatáru-üzletében. **Weisz Adolf** Kossuth-utca 1. sz.

(Dörre czukrász mellett.)

Czégre tessék vigyázni.

Határozott szabótt árak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Csendes obstrukció.

Az obstrukció kísértő szelleme bujkál állítólag a t. Ház ülés-termének padsorai közt. Hol itt, hol ott bujkál bele valamelyik képviselőbe, de mindig csak a baloldalon ülő képviselőbe s úgy eskik, hogy az indemnitásához hozzászólásra jelentkező honatyák névsora sohasem ijesztően hosszú, de bár mindennap lebeszél kettő három, még sem lesz soha rövidebb. Ezt hívják úgy, hogy csendes obstrukció, a mit a saját szakállára csinál most a függetlenségi párt egy része, legalább úgy mondják, hogy csinálják. Majd megvállik, meddig tart.

A Gotterhalte és a kardbojt.

Egyelőre azonban másról tárgyalnak izgatottan a folyosón. A Nessi Pál ügyéről. Az első honvédkerületi parancsnokság indított eljárást Nessi Pál ellen, mert a derék függetlenségi párti képviselő a vád szerint a kolozsvári Mátyás-ünnepen megsértette a "néphimnusz"-t, más szóval a Gotterhaltet. Azonkívül — mondja a vadirat — Nessit a lapok szerint egy rendőr tétleg is bántalmazta. Ezért óhajtja a honvédparancsnokság megvizsgálni a Nessi Pál becsületét.

A mennyire a jelekből ítélni lehet, kerekedik majd ebből csinos kis vihar. Nessi Pál készülődik is már az ülés előtt, hogy bejelentsen a maga esztét. Az indemnitás vitáját tehát napirend előtti felszólalás előzi meg, még pedig a javából való felszólalás.

„Gotterhalte botrány“.

Nessi Pál ügye a Ház előtt

Féltizenegykor megnyitja gróf Apponyi Albert az ülést s udvariasan bocsánatot kér, hogy egy fél órával később ezuttal az ülés megnyitásával, de bizottsági ülésen elnökölt előbb. Bejelenti, hogy mivel többen panaszkodtak a léghuzam miatt, szakértő mérnököt rendelt ide, ki itt a teremben fogja megfigyeléseit tenni. Ezután következik Nessi Pál ügye. Apponyi elnök így szól:

— Nessi Pál képviselő ur értesített engem, hogy a m. k. I. honvédkerületi parancsnokság ő ellene, a ki tagja volt a kolozsvári Mátyás-ünnepen megjelent képviselőházi küldöttségnek, a Kolozsvárott tör-

miközben ismét betakarta a halottat. — Nagyon jó asszony volt, de beteges. Már két éve, hogy nálam lakott. Tegnap még elég jól érezte magát, örült, hogy megérte leányom lakadalmát. Ma reggel azonban hirtelen rosszul lett, s délután meghalt.

S maguk, most, mikor halott van a háznál, lakodalmaznak? — tört ki belőlem a felháborodás.

— Hát maguk igazán lakadalmat tartanak? — kiáltottam.

— Mit csináljunk, uram. Szegények vagyunk. Tegnap még nem tudtuk, hogy meghal a szegény asszony. Megvettük a húst, zsírt, kenyeret és mindent. Nagyon sokba került, kárba nem vesztet...

Szó nélkül fordultam ki a kis szobából, s a nyomozó társaságot bucsuzás nélkül ott hagytam. Valami különös belső reszketés fogott el. Nem fáztam, mégis vaczogtak a fogaim.

Azon ködös éj óta azonban nem mentem soha többé razzáira.

É. F.

tént incidensért becsületbirósági eljárást indított.

— Gyalázat! Botrány! Hol a honvédkerület miniszter? Most beszéljen! Így zúgott fel most hirtelen az egész függetlenségi párt, úgy, hogy csak egy kis idő múlva folytathatta az elnök:

— Nessi Pál képviselő ur — folytatta Apponyi — ezt az ellene indított katonai eljárást, mint az ő mentelmi jogának flagráns sértését jelentette be. A Ház most határozzon, hogy az ügy a mentelmi bizottság elé utasíttassék.

Olay Lajos: Szót kérek.

Apponyi: A házszabályok értelmében vita itt nem lehet, a Ház csak batároz, hogy a mentelmi bizottság elé utasíttassék az ügy s a bizottság bizonyos határidőn belül tárgyalja is azt.

Olay Lajos: A házszabályokhoz kér szót és ezek alapján indítványt óhajtok tenni. T. Ház! Itt — ugymond — rendkívüli jelenséggel állunk szemben. Minálunk a katonaság állam az államban. A katonaság gátat vet a képviselők működésének. S az a kérdés: lehet-e katona a képviselőháznak tagja? Nessi Pál mint a képviselőház küldöttségének tagja jelent meg Kolozsvárott, az ő mentelmi jogának megsértése tehát oly flagráns, hogy senki nem mondhat ellen ama jogos követelésnek, hogy a mentelmi bizottság ezt a nagy sérelmet haladéktalanul tárgyalja. Üljön tehát össze a bizottság még ma ülés után és tegyen jelentést a Háznak rögtön holnap.

Apponyi elnök: Az első kérdés az, hogy kívánja-e a Ház, hogy a mentelmi bizottság a záros határidőn belül tárgyalja ezt az ügyet.

— Kívánjuk! — hangzik az egész Ház belső moraja.

Apponyi: Ezt tehát egyhanguan elfogadják. Most már csak a terminus van hátra. A magam részéről rövidnek tartom az időt holnapra, indítványozom tehát azt, hogy a mentelmi bizottság a jövő hét péntekjéig legyen köteles jelentést tenni.

Olay azzal érvelve, hogy igaz ugyan, hogy az egyes iratok beszerzése miatt nem lehet elég az egy napi terminus, de hogy milyen iratra van szükség, ezt maga a bizottság dönti el, ezért helyes, hogy ha már ma ül össze a bizottság kötelezni kell azonban a bizottságot, hogy három napon belül tegyen jelentést.

Perzel Dezső, mint a mentelmi bizottság elnöke kér szót. Maga is érzi a fontosságát az ügynek. De nézzük a praxist. — Tegnap is alig tudták határozatképes számban egybehozni a mentelmi bizottságot és a tegnapi ülés után többen elutaztak. Mivel pedig fontos ügyről van szó, kívánatos, hogy a bizottságnak lehetőleg minden tagja jelen legyen. Maradjunk tehát a pénteki terminusnál.

Olay Lajos: Beleegyeznek ebbe is, de aztán a bizottság jelentése rögtön napirendre is tűzessék majd.

Apponyi: Úgy látja, hogy ezek szerint az egész Ház egyetért a pénteki terminus tekintetében — Ily értelemben mondja ki tehát a Ház határozatát.

Ezzel egyelőre véget ért az incidens és következett a napirend:

Az indemnitás.

Lengyel Zoltán volt ma az első szónok.

Lengyel Zoltán nem viseltethetik bizalommal oly kormány iránt, mely ténykedésével a nemzet életgyökereit támadja meg. Nem akar a kormány gazdasági rendet, de katonai javaslatokat akar. Panaszodik a kormány sajtójára is, mely téli választásokkal fenyegeti az ellenzékét, ha obstruálni mer, arra hogy továbbá fel fogja

Pavlovics Lyubomir ügyét, de mikor a kormány el akarja őket riasztani, nagyokat hallgat. Kijelenti, hogy nem ijed meg a fenyegetésektől. Vészinék neve Vészi, de nem jelent ráuk még vészt. Bizalmatlan a kormány iránt, mert az segédsapatjául fogadja azt a pártot, mely nem az ország, hanem a monarchia érdekeit tartja szem előtt. Pártjának gyakori tetszésétől gyakran felbeszárkítva s ólott Lengyel Zoltán a katonai javaslatok ellen és végül a minden irányban felgyülemlett bizalmatlansága alapján kijelentette, hogy a kormánynak az indemnitást nem szavazza meg. (Hosszas tetszés a baloldalon.)

Egyház és iskola.

Várady Károly, a kegyesrendiek debreczeni főgimnáziumának igazgató-tanára néhány napi távollét után tegnap este hazaérkezett.

Az egyházkerület új tanácsbírája. A tiszántúli egyházkerület egyik érdemes lelkész-tanácsbírája, néhai Némethy Lajos halálával megüresedett tanácsbírói tisztségre kétjelölt volt: Szeremley Sámuel hódmezővásárhelyi és Dicsőfi József debreczeni lelkész. Az első szavazás alkalmával egyikőjük sem nyervén abszolút többséget, a püspök új választást rendelt el. Az új választás szavazatait tegnap d. u. bontották fel a püspöki hivatalban. Az egyházmegegyés szavazatai közül Szeremley 444-et, Dicsőfi 279-et kapott s így 165 szótöbbséggel Szeremley Sámuel lett az új tanácsbíró. Az egyházi tanácsbírói kar így most ismét teljes.

Debreczeni javaslat a kultusz-miniszterhez.

Debreczen, november 8.

Dr. Bruckner Ernő a vallás- és oktatásügyi miniszterhez a következő, városunkat érdeklő javaslatot terjesztette fel:

Budapest.

(Javaslat — a családban előforduló fertőző betegség esetén — tanulóknak az iskola látogatásától való eltiltása tárgyában.)

A Debreczen sz. kir. városban érvényes helyhatósági intézkedés folytán, iskolai tanulók, a tanintézetek látogatásától távol tartandók, ha családjukban, a mély tisztelttel ide mellékelt orvosi bejelentési lapon felsorolt fertőző betegségek fordulnak elő.

Kétségtelenül indokolt ezen eljárás, ha a tudomány és tapasztalat szerint, gyermekek és ifjak között elhuroczolás folytán könnyen terjeszthető olyan ragályos betegségről van szó, mint a milyennek a roncsoló toroklobot, vörhenyt, kanyarót, hólyagos himlőt ismerjük. De ezen eljárás nem látszik indokoltnak hőkhurut, vérhas, járványos fültömrigylob, trachoma, gyermekágyi láz és főképen a gyakorlati szempontból legfontosabb hasi hagymáznál.

Ezen utóbbi betegség ugyanis igen gyakran fordul elő nemcsak városunkban, Debreczenben, hanem bizonyára az egész országban.

Debreczenben jelenleg is sok levén a typhus betegek száma, épen most fordult elő, hogy Bárdossy Gyula M. Á. V. tisztviselőnek r. k. elemi iskolás fia hasi hagymázban megbetegedett s a helybeli kegyesrendi gymnasium VI. osztályba járó másik fiát, az iskolai hatóság eltiltotta a tanintézet látogatásától, daczára, hogy én — legjobb tudásom és meggyőződésem szerint — bizonyítványt adtam arról, hogy a családban levő typhus-betegség nem elhuroczolható természetű s így a beteg

Új szállítási vállalat.

Elvállal a vasutól be és ki való fuvarozásokat, butor csomagolást szállítással, költözködések és bármilyen szállítmányokat pontos eszközléssel a legjutányosabb ár mellett. Tisztelettel:

Kupfer Jenő Debreczen Hatvan-u. 6. Telefonszám 84.

A legtökéletesebb fényképek karácsonyi és ujévi ajándéknak, ugyszintén tisztviselőknek arczképes igazolványhoz szükséges fényképek a legelőnyösebb

árban **Hart Gusztáv,** műtermében Piacz-utcza 34. sz. a. készülnek.

testvére veszélytelenül megjelenhet az iskolában.

Tekintve, hogy a hasi hagymáz gyakran előforduló s igen hosszú időre, 1—2 hónapra terjedő betegség: az oktatásügy érdekében nagyon kívánatos volna, ha rendeztetnék azon kérdés, hogy typhusban szenvedő családtaghoz tartozó tanuló távol tartassék e az iskolától ily hosszú időre, vagy nem?

Mert az orvosi tudomány mai állása szerint, a közegészségügy érdekei ezt nem követelik s a közoktatásügy érdekei határozottan ellenzik.

A hagymáz kórtana határozottan azt bizonyítja, hogy ezen betegség fertőző anyaga nem a légutak, hanem a tápcsatorna vonalán terjed a szervezetbe. A hagymáz megbetegedések legfontosabb és leglényegesebb okául minden újabb kutatások és kísérletek a fertőzött ivóvizet mutatják ki.

Ha ez igaz, akkor hogyan huzcolhatná el a beteg családtaghoz tartozó tanuló az iskolába a typhust? S miért kelljen épen csak az iskolás családtagnak távol maradni hivatásától, midőn a család többi tagjai zavartalanul járhatnak kelhetnek, végezhetik foglalatosságukat a hivatalban, gyárakban, műhelyben stb., holott a typhus egyáltalában nem gyermekbetegség, mert előfordul bármely életkorban s feltétlen biztossággal ki van mutatva, hogy leggyakrabban fordul elő 15 és 30 év között levő erőteljes egyéneknek.

Ezen életévekből pedig csak három esik a középiskolákra, tizenkettő pedig az életnek azon szakaszára, a hol hivatásbeli eltöltés nincs gyakorlatban.

Szerény véleményem szerint, közoktatásügyünk érdeke nem lehet olyan kicsinyes, hogy minden más közügynek haszná nélkül, hatósági intézkedés folytán, veszélyeztessék. Ha csak néhány napi elmara-dásról volna szó, akkor szemet hunyhatnánk ezen intézkedés felett, de mikor legkevesebb 6—8 heti iskolamulasztás s ebből kifolyólag egy egész tanévnek elvesztése van szóban, akkor ezen kérdés elsőrangúvá válik.

Lehetséges, hogy hazánk más városában is van ilyen — a közoktatás ügyet indokolatlanul veszélyeztető — intézkedés, de egyedül 73,000 lakossal bíró s az iskolák városának nevezett Debreczenben is fogg fenn ezen eset, komoly figyelemre méltó az.

Részemről, a hivatásommal járó köselességnek vélek eleget tenni, midő Nagyméltóságod elé azon tiszteletteljes javaslatl járulok, hogy a magas belügyi kormány-nyal egyetértőleg, méltóztassék rendeleti uton szabályozni, hogy milyenféle fertőzősi betegség esetén tiltandók el a beteggel egy háztartásban lakó tanulók az iskolától.

Debreczen, 1902. nov. 5.

Dr. Bruckner Ernő,
egyetemes orvostudor és műtő,
m. á. v. egészségügyi tanácsos.

VIDÉK.

Gyujtogató gyermekek. Gyémánt Sámuel püspökladányi lakosnak e héten leégett három kazal szalmája és ugyanannyi buzatórekje. A csendőrség kiderítette, hogy a tüzet a kazlak között gyufával játszadozó gyermekek okozták.

Tetten ért tolvajok. Erdei József kabai lakos, szerdán éjjel körülnézett udvarán s észrevette, hogy valaki lopja a

tégláit. Rögtön fülön csipte az éji látogatót, a kinél két üres zsákot talált. Fekete József — így hívják a tolvajt — valamennyit tele akarta lopni téglával. A csendőrök, mivel Fekete ugyanis egyón, házkutatást tartottak lakásán, hol találtak egy óralánczot is, mely valaha szintén az Erdeié volt. A szoboszlói járásbiróság tárgyalja legközelebb ez ügyet.

Nessi Pál megrendszabályozása.

A legbotrányosabb dolgok egyikéről kell beszámolnunk. A királyi budapesti I. honvédkerületi parancsnokság immár katonai becsületbe vágó dolognak tartja, ha egy *házas magyar honvédhadnagynak nem tetszik az, ha Magyarországon, egy nemzeti ünnepen a Gotterhaltet huzzák* és tüntet a gyűlölt néphimnusz ellen. Nessi Pál függetlenségi képviselő lakásán egy honvédszázados jelent meg és a következő iratot nyújtotta át neki:

„Magyar királyi I. honvédkerületi parancsnokság.

3886 szám.

1064 eln. kb.

Budapest, 1902. évi november hó 4.

Értesitem a hadnagy urat, miként a hadnagy ur ellen azon vád miatt, hogy midőn a Mátyás király szobrának Kolozsvárt történt leleplezési ünnepélyéhez ő császári és apostoli királyi felsége képviselőtében folyó évi okt. hó 11-én Kolozsvárt megérkezett ő cs. és kir. felsége József Ágost főherczeg ur fogadtatásához a a kolozsvári pályaudvarra kirendelt honvédenekar, a magyar királyi honvéd gyalogság számára érvényben levő „Gyakorlati Szabályzat“ 65. pontjának második bekezdésében foglalt rendelkezéséhez képest a néphimnuszot játszotta, egy tömeg ember élén azokkal együtt a néphimnusz ellen zajosan tüntetett s midőn az eként megzavart rendfentartása céljából közbelépett rendőrség a zajongó tömeget szétosztatni akarta, a közben a zajongó tömeg között egy rendőrközeg által tettelesen bántalmaztatott — a mai napon hason szám alatt kelt rendelettemmel a becsületügyi előleges tárgyalást elrendeltem s ennek foganatosítása céljából a magyar királyi 79. honvéd gyalogdandár becsületügyi választmányát biztam meg.

Bihari, altábornagy s. k.
kerületi parancsnok.

Tekintetes

Nessi Pál

szolgálaton kívüli viszonybeli magyar kir. honvédhadnagy urnak.

Budapest.

Ez a tényállás, a mely elég szomorú világot vet a honvédség szellemére. A botrányos ügy ma szóba került a képviselőházban. Országgyűlési tudósításunkban számolunk be.

SZÍNHÁZ.

Virágfakadás — Parasztbecsület. Györfi Mariska, a szintársulat vigjátéki komikája, tegnap este a Virágfakadás Márta asszonyában kezdette meg pályáját a világot jelentő deszkákon, a melyhez annyi öröm, diadalmamor, de nem kis keserűség is fűződik. E sorok írója nagy és osztatlan figyelemmel kísérte Györfi Mariska első színpadi szárnypróbálasát és abból azt a megdönthetetlen véleményt formálta meg, hogy Györfi Mariskának hivatottsága van a

színpadon. Komoly munkával, erős fegyelmezéssel oda fog jutni igen rövid idő alatt Györfi Mariska, a hova kiváló elődei, — a kik épen így kezdték meg, ma már fényes pályájukat — jutottak. Meg van benne minden kellék, a mi a színpadra predestinálja. Intelligens, gondolkodó lélek, invenczióban, ötletben, humorban bővelkedik. Tiszta, értelmes színpadi beszéde biztosan hangzik, csak egy hányzik és ez a gyakorlat. Természetes, hogy ezt az idő hozza meg és Györfi Mariska komoly szorgalmától függ, hogy ez az idő rövid legyen. Tegnap este az első fellépés édes izgalmaiban is bátor, okos, öntudatos volt. Az első két jelenet után már otthon volt a színpadon s a nyílt színen felzúgó taps már az érdem elismerése volt. A színpadra felnyújtott tűzpiros virágok, a rokonszenv ez őszinte, kedves jelei serkentsék őt a tüzes, ambícióval telt munkára s hogy így sikerei mihamar nagyok lesznek, azt minden jó színpadi szem már most megtudja mondani.

A Virágfakadás minden egyes szereplőjéről dicsérettel emlékezhetünk meg. Nagyon jól játszottak Krémer, Csige Ilonka, Pataki s nagyon hájos és kedves volt a kis Szabó Gyuluska Ödön szerepében. A kis pöttöm fiut nyílt színen is megtapsolták.

A Virágfakadás után a *Parasztbecsület* ment, a melyben Simándy karmester fényes drigens tehetségéről, a kar pedig fegyelmezett voltáról tett tanubizonyosságot. Az intermezót például zajosan megtapsolták s a kar Regina coeli korálját. Az operában különben Mezei Andor, Karacs Imre, Áldor Juliska és K. Hegyi Lili szerepeltek.

(s. b.)

A színházi bizottság ülése. A színházi bizottság e hó közepén tartja hosszú szünet után első ülését, Simonffy Imre polgármester elnöklésével. A gyűlés két fontos tárgya az intendatura ügye és Gulyás István dr. ismeretes beadványa lesz. Mindkét tárgy érdekes és magas nivóju vitára fog alkalmat adni, a melyen kétszegtelenül részt vesz a bizottság minden tagja.

Hahnel Aranka — Trylbi.

A legérékesebb színpadi talentumok egyike Hahnel Aranka e hó folyamán Trylbit játsza el a debreczeni színpadon. A vidék legnagyobb színpadjain hatalmas sikereket aratott már ebben a szerepben s a legnagyobb vágya, hogy kivivja a debreczeni publikum elismerését is. A darab másik érdekes alakját, Svengálit Sebestyén Géza fogja játszani.

Tosca. Viktorien Sardounak, a színpadi technika e ragyogóan fényes mesterének egyik régi, de nagyon érdekes drámáját: Toscát fogja feleleveníteni e hó folyamán a szintársulat drámai személyzete. A mozgalmas történelmi drámában szóhoz jut a szintársulat minden jeles drámai tagja s jó szerepet fog abban játszani Palágyi és Klenovits György. — Scarpia rendőrminiszter a Klenovits szerepe, a melyet Budán nagy tetszés közt játszott sokszor.

Troilus és Cressida. Schakespeare lángoló poétai vénája, csodálatosan szingazdag lelke a Troilus és Cressidában nyilatkozik meg fejedelmi pompában. Mikor ez a darab Beöthy László scenirozásában színre került a Nemzeti Színházban, a közönség elragadtatással hallgatta annak változatos szépségeit. Makó igazgató színre hozza ezt a szép darabot. Nagy Dezső, a társulat egyik rendezője már dolgozik a scénáriumon és ha elkészül vele, Troilus és

Nagy vásár és nagy választék
himzett és előrajzolt karácsonyi és alkalmi mindenféle kézimunka ajándék tárgyakban.
Jó szintartó selymek pamutok és horgoló czérnek **FÜSTÖS TESTVÉREK.**
Debreczen, Piacz-utca 12. (Stenczinger-ház.)

Cressida már ott fog szerepelni a deczemberi reportáron.

Színházi hírek. Szombaton lesz a reprize Klapp Mihály négy felvonásos vígjátékának a „Rosenkranz és Gúldenstern”-nek. A vígjáték szereposztása a következő: Liebenstein herceg Sebastyén Géza. Ernő gróf Pataki Béla. Rosenkranz Kienovits György. Kienborg grófné Ebergényiné. Clarissze Hahnel Aranka. Düring Farkas Béla. Vilma Csige Aranka. Schmaelch Jusztus Virágháty Lajos. Sanftleben Krémer Jenő. Ernő Pápay Lajos. Vasárnap délután Somló Sándor pályadíjnyertes történelmi színműve a Szombatosok kerül színre a legutóbbi szereposztással. Este pedig Szigeti József énekes bohózata a Csókon szerzett vőlegény.

ÚJDONSAGOK

Elfogott pénzhamisítók.

Hamis koronások gyártása Debreczenben.

Debreczen, nov. 8.

Három egyszerű ember szövetekezett egymással, hogy a bűnös, meg nem engedett módon az állam és egyesek megkárosítása révén vagyronhoz és jóléthez jussanak. A könnyű meggazdagodás legegyszerűbb, de egyuttal a legveszedelmesebb módjával próbálkoztak meg: a pénzhamisítással. Egymásután hozták forgalomba a hamis koronásokat, 20 és 10 filléreseket, melyek közt nem egy sikerült utánzat van, még pedig annyira, hogy avatottabbakat is félre lehet vezetni vele.

Állandó tanyájukat a Miklós-utca 18. szám alatt ütötték fel. Éjjelenként az istállóban gyűltek össze és gipsz minta segítségével rakás száura gyártották a hamis pénzt. A leggyakorlottabb volt közöttük Szuhánszki János, azért állandóan őt bízták meg az öntéssel, míg Csendon Imre és Lakatos Sámuel leginkább a forgalomba hozatal és beváltással foglalkoztak. Néha azonban ők is gyakorolták magukat az öntésben, ilyenkor Szuhánszki felügyelt rájuk és oktat a őket.

Bűnös üzemeiket már két hónap óta állandóan figyelte a csendőrség, de a bűnösöket nem bírta kinyomozni. — Tegnap azonban Hodossi és Gölöncsér csendőrőrsvezetőknek sikerült rájuk akadni a Miklós-utczán. Csendon Imrét és Lakatos Sámuel otthon találták, a kik a csendőrök láttára megrémülve töredelmes vallomást tettek. Kivánságukra előadták a gipsz mintákat és az összes hamisítványokat. A két pénzhamisítót nyomban letartóztatták a csendőrök és bekisérték a rendőrség bünyűgyi osztályához.

Szuhánszkinak, a főbűnösnek, ki időközben neszét vette valahogy a csendőrség kutatásainak, sikerült megugrani a város területéről.

* Személyi hírek. Gróf Lónyay Sándor Debreczenbe érkezett. — Dr. Falusy Árpád fővárosi ügyvéd városunkban időzik. — Urbán József udvari tanácsos Debreczenbe érkezett.

* Puky főispán Budapestra. Puky Gyula főispán tegnap Budapestre utazott hivatalos ügyek elintézése végett. Főispánunk vasárnap délután érkezik haza székhelyére.

* Az új állategészségügyi körzetek. A szeptemberi városi közgyűlés, amint tudva van, elhatározta a város külterületének állategészségügyi körzetekre való felosztását. A körzetek berendezésének nagy figyelmet és körültekintést igénylő munkáját Király Gyula tanácsnok végezte, aki már ezzel csaknem teljesen elkészült. A külsőségeken már föllállították a határjelző oszlopokat s egyéb alkotmányokat. A körzetek hű és pontos térképe is elkészült már s a napokban került a város nyomdájába. Mihelyt a nyomda elkészül a térképekkel, azokat utolsó revízió végett felküldik a földmívelésügyi miniszterhez. A miniszteri jóváhagyás után 1903 január 1-én megnyílnak az új körzetek, amelyeknek gazdáinkra nézve — állatkiviteli szempontból — nagy szerepük és jelentőségük lesz.

* Székely karácsonyi bazár. A Székely Társaság karácsonyi bazárt rendező bizottsága a folyó évi november hó 9-én délelőtt 10 órakor a Jogász és Tisztviselő kör helyiségében ülést tart, a melyre a rendező bizottság tagjait ezuton is meghívja — az elnökség.

* Jóváhagyott közgyűlési határozat. A belügyminiszter tegnap délután érkezett leiratában jóváhagyta azon közgyűlési határozatot, melylyel a törvényhatósági bizottság a tüzoltó egyesület jubileumára ezer koronát szavazott meg. A miniszteri leirat a tanács elé fog kerülni.

* A homokkerti óvodát bezárták. A homokkerti óvoda ápolónője pár nappal ezelőtt hasi hagymában súlyosan megbetegedett. A betegségről értesült a tisztí főorvosi hivatal és Sárváry Gyula dr., tisztí főorvos azonnal bezáratta a homokkerti óvodát. Az intézet újból való megnyitására a tanács a polgármester utján fog intézkedni.

* Ménes rendezés az Epreskertben. A ménes rendező bizottság a gazdasági intézőséggel egyetemben vasárnap délután 3 órakor az Epreskertben ülést tart. Ezen az ülésen a ménes rendezés és selejtezés munkáját fogják eszközölni. A bizottság munkáját Király Gyula elnök fogja ellenőrizni.

* Elfogott rabló karaván. Három szekérből álló cigány karavánt fogott el a debreczeni csendőrőrs a nagy-hegyesi határban. A számos tagból álló karaván szekere valóságos tárháza a különbnél különb lopott tárgyaknak. Van rajta ruhanemű, toll, párna, szalona, zsir, liszt stb. Hány helyről lopkodták ezeket össze, maguk sem tudják. Bekalandozták az egész környéket s a hol csak hozzáfértek valamihez, azt elemelték. A számtalan kározt nehéz kikutatni, épen ezért a közönséghez fordul a csendőrség, hogy panaszokkal keressék fel a bünyűgyi

osztályt, melylyel a messzeágazó bünyűgy tárgyalásainak gyorsabb menetet adnának.

* A szervező bizottság értekezlete. A Puky Gyula elnöklése alatt működő szervező bizottság, a főispán budapesti útja miatt egyelőre felfüggesztette működését. Hétfőtől kezdve azonban már ismét munkához fog és hamarosan be is fejezi tevékenységét. A szervező bizottság munkálata felett egy rendkívüli közgyűlés fog dönteni, a melyet még november hónapban megtartanak. Az ujonnan átdolgozott szabályzat aztán 30 napig kifüggesztetik és csak azután kerül föl megerősítés végett a belügyminiszteriumba.

* Az iparosok sorsjátékának adómentessége. Az ipartestület karácsonyi kiállítása tudvalevőleg tárgysorsjátékkal lesz egybekötve. Minden belépőjegy sorsolási számmal lesz ellátva s nyereményt érhet el. A tárgysorsjáték adómentességét kéri most az ipartestület, alaposan indokolt kérvényében, melyet az iparkamara terjeszt föl Lukács pénzügyminiszterhez. Mivel a közhasznú tárgysorsjátékok megadóztatlanul hagyása ma már félig jogelv, meg van a teljes valószínűség, hogy a karácsonyi kiállítás sorsolása után nem kell adót fizetni.

* Magyar név. Grósz Zoltán debreczeni lakos, joghallgató, belügyminiszteri engedéllyel Nagy-ra magyarosította nevét.

* A jogászfjúság vasárnapi felolvasó estéje iránt egyre fokozottabb mérvben nyilvánul az érdeklődés, a közönség az üzletekben lerakott jegyeket szép számban veszi előre, a mi azt mutatja, hogy kivált az Eötvös Károly felolvasásának van nagy vonzereje. — Eötvös Károly különben sürgönyözött Ozory Istvánnak, a Joghallgatók Segítő egylete elnökének, hogy már ma, szombaton a délutáni vagy az esti gyorsvonattal Debreczenbe érkezék. Az ifjúság terve: ünnepélyes fogadtatás.

* Siketnéma tolvaj. Ifjabb Ács Nagy István felsőjőzsai lakos Bellegrád Ignácz koresmájában mulatott. Mikor a bor okozta mámor után kijózanodott, rémulten vette észre, hogy ezüstórája és pár korona pénze eltűnt. Jelen est tett a csendőrségnek, mely a tolvajt Szabó István felső-jőzsai lakos személyében nyomozta ki. Szabó siketnéma lévén, tolmácsok segítségével magyarázta el, hogy ő csak fölszedte az órát s a pénzt, miket Nagy István maga elé szórt. A siketnémát behozzák a debreczeni járásbirósághoz, mely hivatta van megállapítani, hogy a felelősség érzete meglehet-e a siketnéma tolvaj értelmi tehetségében?

* Hűtlen mindenek. Csiszár András debreczeni lakosnak mindenese, Boros Márton kabai legény elszökött gazdájától. Ez kis baj lett volna, mert Csiszár ugysem kedvelte nagyon a szolgáját. De Boros elvitte a tanyán dolgozó Kovács Gábor nap számosnak szűrét is. Csiszár feljelentette Borost nemcsak e lopás miatt, hanem azon gyanuja alapján is, hogy ő lopta el pár hóval ezelőtt eltűnt méhkasait is.

TOLNAI DÁNIEL czipő áruházában **DEBRECZEN,**

Főtér 49. szám, a főpostával szemben.

Órlási választékban megérkeztek az őszi és téli idejre mindentelő **női-, férfi- és gyermek czipők,**
Legjobb minőségű árak! **Lezállított olcsó árak!**

* **A szervezőbizottság** tegnap délután folytatta a városi hivatalok szemlét. A birtoknyilvántartók után a mérnöki hivatalba mentek, hol a szükséges felvilágosításokat Tikos Imre, Berényi Gábor és Fodor József adták meg, a többi urak külső munkákkal voltak elfoglalva. — Ezután a hajdalegénység és tisztiszolgák létszáma és azok teendői felől informáltatták magukat a bizottsági tagok, kik közül Komlóssy Arthur főjegyző és Csóka polgármesteri titkáron kívül Kovács József, dr. Fejér Ferencz, Horváth István és Szentessi János voltak jelen. A jövő héten a rendőri hivatalokra kerül a sor.

* **Megint egy katonaszökevény.** Csak tegnap adtunk hírt arról, hogy a balmazújvárosi csendőrök elfogták s ezredéhez kísérték Zelizi Imre katonaszökevényt. Ma a püspökladányi csendőrök jelenté, hogy Bartha Istvánt, a Vilmos-huszárezred közlegényét, a ki november 2-án szökött meg ezredétől, a ladányi Eprekert mellett elfogták. Barthát erős fedezet mellett behozták a Vilmos-huszárok kaszárnyájába.

* **A Bikur Cholim** debreczeni betegsegélyző egyesületnél a jegyzői állás üresedésbe jövén, felhivatnak mindazok, a kik ezen 160 korona évi tisztelet-díjjal dotált állásra pályázni óhajtanak, hogy ajánlataikat e hó 17-ikéig az elnökségnek nyujtsák át.

* **A főiskolai sakkverseny.** A főiskolai sakkturna immár vége felé közeleg Már 4—5 forduló van hátra csak. A verseny jelenlegi állása ez: Spitz Dzsó 12, Grünwald 10(3), Jakobovits 6½(4), Móga 6(1), Kassay 6(3), Goldmann 6(6). A versenyt most már kétségtelenül Spitz nyeri meg.

* **A debreczeni népszámlálás** adatait még mindig felülvizsgálja az országos statisztikai hivatal. Erre mutat, hogy a debreczeni számláló lapok közül több mint ezer darabot vizsaküldtek és huszonnégy órára kitűzött idő alatt kérik a kiegészítést. A határidő egyszerűen lehetetlen. Több ezer helyen huszonnégy óra alatt a legjobb akarattal se végezhet száz ember se, nem hogy a hirtelenében összehívott bizottság. A kiegészítés munkáját mégis megkezdették és most a megbízott polgári biztosok végzik. A második kerületi kapitányság aránylag gyorsan intézi a kiegészítést; de sokkal nehezebben boldogul a mezőrendőrkapitányság, mert kiküldötteinek a külsőségeken kell a kiegészítés ügyében eljárniok.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debreczenben: Seres Erzsébet ev. ref. 52 éves koldusnő, Sinka névtelen halva született, Kecskés József 40 éves, Szoboszlai Mihályné ev. ref. 21 éves, Némethi Eszter ev. ref. 1 hónapos.

* **Kipusztult a magyar szőnyeg.** Furcsa véletlen, hogy a nagybecskereki szőnyeggyár csődjével egyidőben, Pozsonyból azt a hírt kapjuk, hogy a kereskedelmi miniszter az ottani szőnyeg-szövő-iskolától megvonta a szubvenziót, úgy, hogy ez az intézet is meg fog szünni. A pozsonyi szövőiskola körülbelül tíz év óta áll fenn és szőnyegkészítményei nemcsak minálunk, az ezredéves kiállításán, az iparművészeti muzeumban, hanem a nemzetközi brüssz-

szeli, párisi és torinói kiállításokon is jogos feltűnést keltettek és számos első díjjal tüntették ki. Még jelenleg is az intézet a királyi várba való remek szőnyegek szállításával van elfoglalva. Az okok, melyek a minisztert arra indították, hogy a szubvenziót és ezzel az intézetet is megszüntesse, előtűnk egyelőre ismeretlenek. De mindenesetre szomorú, hogy a becske-reki gyár csődjével és a pozsonyi intézet megszüntetésével, a hazai szőnyegipar teljesen eltűnik és hogy magyar embernek, ha szőnyegre lesz szüksége, osztrák árut kell vásárolnia.

* **Hol szórakozzunk vasárnap este?** Márkus Jenő „téli-kert” éttermében Rácz Károly és Kiss Béla zenekara felváltva tart zene-estélyt. Korona a la Pilseni sör mindig friss csapolás, karcos-bor literje 28 krajczár.

* **Sárga-burgonyát** veszek nagyobb mennyiségben, Piacz-utca 45 szám.

* **Énekórák.** Több oldalról történt felhívásnak engedve elhatároztam, hogy hetenkint két-három órára hajlandó vagyok előkelő család tagjának énekórákat adni. A szíves megkeresések nevére a Debreczeni Újság kiadóhivatalához intézendők. Tisztelettel: Simándy József, a debreczeni színház karmestere.

* **Értesítem** a mélyen tisztelt közönséget, miszerint műtermemet, mely idáig is a legmodernebb volt, most teljesen újonnan rendeztem be. Műtermemben ezután is kiváló gondnal s izlésessel csakis tartós képek készülnek. Némethi József fényképész, piacz-u. 42.

* **Bakóöt csopólnak** vasárnap egész nap a Dréher-sőreszarnokban, több reggeli ujdonságok, bécsi virsli, hurka és hal különlegességek.

* **Jó meleg gyermek női és férfi alsó ruhák,** harisnyák, téli keztyűk olcsón beszerezhetők Bartha Kálmán fotéri üzletben városbáz-épület.

A csongrádi választó-kerület sorsa.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A csongrádi választás megvizsgálására kiküldött bizottság, mint a M. T. I. jelenti, ma délelőtt 9 órakor gr. Apponyi Albert elnöklésével tartott ülésében folytatta a csongrádi kerületben megejtett vizsgálat eredményének megvitatását.

Ugron János előadó összegezve az adatokat, azt indítványozta, hogy a bizottság tekintszen el a kerület képviselőjének felfüggesztésétől, mivel pénzületi vesztegetés nem történt és az előfordult etetés-itatás nem olyan mértékű, hogy abból a kerület választói erkölcsi érzületének meglazulására lehetne következtetni. Már pedig a képviselőküldési jog felfüggesztését egyedül ez indokolná. Münnich Aurél pótvizsgálat indítását indítványozza.

Ugron János utal ezzel szemben arra, hogy az eddigi vizsgálat már mindenre kiterjedt s így a pótvizsgálatnak nem lehetne újabb eredménye. Bánhidi Béla és Boda Vilmos a kerü-

let képviselő jogának felfüggesztése mellett nyilatkozott. Angyal József, Szentványi Árpád, Ivánka Oszkár, báró Horváth Artur és Abaffy Ödön az előadó javaslata mellett foglalt állást.

Erre a bizottság Münnich Aurélnak a pótvizsgálatra vonatkozó indítványát mellőzte, majd hét szavazattal keletti ellenében kimondotta, hogy a csongrádi kerület képviselő küldési jogának felfüggesztését indokoltnak nem látja.

PÁVIRATOK.

Öngyilkos ügyvéd.

Budapest, november 7. Nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt ma délután a fővárosban. Schnertter Gyula, széleskörben ismert előkelő ügyvéd a lakásán föbelötte magát s azonnal meghalt. Tettének okát nem tudják.

Gyilkos katonaszökevény.

Grác, november 7. Tegnapra virradó éjszaka, Novotny Erzsébet 24 éves rendőri felügyelet alatt álló nőt meggyilkolták. A tettetést még a délelőtti folyamán sikerült elfogni egy régóta körözött katonaszökevény személyében.

Katonatisztek párbaja.

Bécs, november 7. Tegnap este egyik lovassági kaszárnyában Helka Viktor főhadnagy és Steiger Károly százados pisztoly párbajt vívtak, a melynél az utóbbinak karját lőtte át ellenfele. A párbajra az adott okot, hogy Helka Viktor felbontotta Steiger nővérével való eljegyzését.

Sztrájkoló vasutasok.

Madrid, november 7. A teherpályaudvar raktározási helyiségeinek 500 alkalmazottja sztrájkol. A sztrájk oka az, hogy a munkások bérét nem emelték fel, dacára annak, hogy külön esti munkára is berendelték őket.

Macedónia okkupálása.

Frankfurt, november 7. A „Frankfurter Zeitung” egy berlini távirata jelenti, hogy Ausztria—Magyarországnak már hosszú idő óta meg van az a titkos megbízatása, hogy Macedóniát okkupálja, ha ottan komoly zavarok támadnának. A megbízatást a nagyhatalmak közös megegyezése adta.

Képviselők véres kardpárbaja.

Budapest, nov. 7. Lendl Adolf dr. műegyetemi tanár, országgyűlési képviselő, a temesi állapotokról szóló rőpirata miatt Ivanovics temesi képviselővel ma délután két órakor kardpárbajt vívott. A felek összesen háromszor csaptak össze s Lendl dr. a fején könnyű sérü-

Halmágyi Sámuel.

Női és leány felöltők legnagyobb áruházában
Debreczen Piacz-utca 47. sz.

megérkeztek az őszi és téli ujdonságok, női és leány felöltők szőrme boák, karmantyuk (muffok), szőrme kalapok, sport sapkák, blouzok és zsupónok dus választékban

≡≡≡ meglepő olcsó árak! ≡≡≡

lést kapott, Ivanovics pedig a fején és mellén sebesült meg. Az ellenfelek nem békültek ki.

Tőzsde-jelentés

Budapest, nov. 7. Készárüzlet emelkedő irányt követ. néhány fillérral magasabb. Határidőüzlet szilárd. Kötöttek: ápr. buza 7.48-49, ápr. rozs 6.51-52, ápr. zab 6.39-40, tengeri 5.77-78.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Furfangos cseléd.** Kati Margit egyszerű cselédleány, de ravaszságát irigyelhetik a legfurfangosabb családok is. Két évvel ezelőtt Hajdu Böszörményben tartózkodott Kati Margit s itt követte el az alábbi csalást. Beállított Kövér Béla üzletére, bemutatkozott, mint Győrössy Mór árvaszéki ülnök cseléde és urasszonya részére szövetmintákat meg selyemkendőket kért. Azt mondta, hogy csomagoljanak össze mindent, ő piacra megy s visszajövet elviszi a csomagot. Így is történt. Harmincz korona értékű mintát és száz korona értékű selyemkendőt vitt el — ki tudja, hová? — Kati Margit. Másnap, amikor a nyugtalan kereskedő Győrössyékhez küldött, kiderült a turpisság. A törvényszék tegnap félévi börtönrre ítélte a csaló leányt, anyját ellenben, a ki sziatén vád alatt volt, felmentette. Az ügyész e felmentés miatt Kati Margit pedig büntetése enyhítéseért felebbezett.

§ **Miért felebbez.** Cs. Nagy Lajos B. Kiss Bálint (notabene: a téglási emberek mindegyikének van valami egy betűs predikátuma) korcsmáztak a nyáron és állítólag e közben ellopták a szomszédház lakójának száradó fehérműit. A törvényszék tegnap Nagy Lajost 2 heti fogházra ítélte, Kist ellenben felmentette. Kérde az elnök Kistől:

- Megnyugszik, Kis Bálint?
- Nem én, tekintetes uram.
- Hát azán miért nem?
- Mert a czimborámat elitelték.

Együtt loptuk a gatyát.

Kis uram tagadott az egész tárgyalás alatt, de a virtus ime kihozta belőle a valómást.

§ **Ha a juhász haragszik.** Ungvári János hadházi juhász valamiért megharagudott a feleségére, a ki feltételezhetően hazaszökött az apjához. Ungvári az ipa házához ment, annak kapuját be akarta törni és halállal fenyegetett mindenkit, a ki hozzá nyul. A tegnap tárgyaláson bebizonnyult, hogy a juhász részeg volt ekkor s ezért a törvényszék felmentette őt.

§ **Jóltevőinek tolvaja.** Zilahi Gábor, püspökladányi fiatal legény közös háztartásban élt Füzessy Ferenczcel és Lorán Rózával, akik kegyelemből tartották el őt. Zilahi rutul fizetett e jótéteményért. Egy napon ellopta Füzessynek tehérműit és Timina Károlynénak 100 korona értékű gyűrűit, melyek Lorán Róza őrizete alatt voltak. Lopás és sikkasztás vétsége miatt két hónapi fogházbüntetést kapott Zilahi, aki megnyugodott ez ítéletben.

HIREK.

Éjjeli posta.

× **Kubinyi György haldoklik.** (Éjjeli express tudósítás.) Kubinyi

György országgyűlési képviselő, a ki már öt hét óta nagybetegen fekszik a Herczel-féle szanatóriumban, mint részvéttel értesülünk, halálán van. A beteg ereje a ma délelőtt folyamán rohamosan csökkent, úgy, hogy minden pillanatban a katasztrófa beálltától lehet tartani. — A késő éjjeli órákban jelentő tudósítónk táviratilag, hogy Kubinyi György a délutáni órákban kiszüvedett.

× **Öngyilkosság a kupében.** (Éjjeli express tudósítás.) Linczből sürgönyzik. A tegnapi este elindult bécsi gyorsvonat egyik II. osztályú kupéjában öngyilkosság történt Krammer Józsefné földbirtokos neje, a linzi helyettes polgármester neje morfiomot ivott és meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

CSARNOK.

A Józsefstadi kókoporsó.

Rablásozom a hazáért.

Történelmi regény.

Írta: **Farkas Emőd.**

(Folytatás.)

Ez ugyanis Ruscsukban Szarka László hagyván megbizottul, Bukarestbe ment és ott egy gazdag szabónál, Nagy Józsefnél vett szállást.

Makknak kezében volt már ekkor a kormányzó meghatalmazása, melyben felszólítja a nemzetet, hogy neki, mint a szervezendő hadsereg főparancsnokának föltétlenül engedelmessékedjék.

Nagy József ingyen látta őt el s maga is híve volt a forradalmi eszmének.

Ügynökei sűrűn keresték föl Makkot s főleg Szarka Lászlóval, ezzel az élelmes és rendkívül ügyes emberrel állandó levelezésben állott. És ennek a szemfüles s a legnagyobb mértékben elővigyázó embernek a révén jött rá az osztrák kormány az első nyomra. Makk ugyanis megkérdezte tőle, hogy kikre számíthat ott feltétlenül s felhívta, hogy tegyen neki erről mielőbb jeleatést, mert ő Szerbiába is át akar menni, hogy itt is szervezze a fölkelést.

Szarka László megírta a maga jelentését. Kettős borítékba zárta s a külső borítékot Nagy József nevére czimezve, magamint át a levéllel Gyurgyóba, hogy ott postára adja.

Ez azonban a ragály miatt, a miről neki sejtelme sem volt, vesztésgár alatt volt s őt nyomban megérkezése után letartóztatták.

Szarka nagyon meghökkent s kijelentette, hogy ő csak ezt a levelet akarja postára adni s rögtön visszamegy Ruscsukba.

Erre azonban a levelet is elvették tőle s nyomban ott előtte felbontották.

Szarka látva a nagy veszedelmet, roppant ártatlan képet vágott s mikor rámondultak, hogy tudja-e, mi van abban a levélben, jámborul ezt felelte:

— Ugyan hát honnan tudnám, mikor se írni, se olvasni nem tudok!

Erre persze rögtön elbocsátották, a levelet pedig átadták az osztrák ügyvivőnek, a ki azennal Bécsbe küldte.

Innen aztán rögtön titkos utasítások mentek Bukarestbe, hogy a lázító Makkot elfogják.

De Szarka se dugta ölbe a kezét, hanem tüstént értesítette Makkot a veszedelméről.

Hanem ő nem sokat hederített rá s a vége az lett, hogy a zsandárok épp akkor lepték meg Nagy József házában, a mikor az oldalszobában javában csomagolta az Erdélybe küldendő proklamációkat.

A derék magyar szabó azonban nagyon hirtelen föltalálta magát.

Fölkapott egy elkészült nadrágot és oláhul ráparancsolt Makkra, hogy azt vigye el a megrendelőhöz.

Makk azután bámulatos hidegvérrel karjára akasztotta a nadrágot s mint szabólegény kiballagott a zsandárok között a szobából.

Ezek házkutatást rendeztek Nagy Józsefnél s ekkor a derék hazafi számlái között ráakadtak Makknak egy 500 aranyról szóló nyugtájára és egy csomó Kossuthbankóra.

Ezeknek eredetéről ugyan semmit sem akart tudni a becsületes szabómester s ő egyelőre ki is menekedett a bajból, azt mondván, hogy ő Makkot sohasem ismerte s mint oláh szabólegényt fogadta házába, azonban már megvolt a nyom a bécsi kormány kezében, a melyen tovább haladva, később az egész összeesküvést fölfedezte.

A veszedelméről persze a beavatottak is értesültek, sietve tüntettek el minden nyomot s egy darabig minden titkos mozgalmat elcsöndesült, azért irhatta az erdélyi kormányzó, hogy ott minden csöndes...

Egy csillagtalan, koromsötét deczemberi este Deák boldogságtól eltelve haladt Demjénéktől a kollégium felé, a mint egyszerre csak Török Albert hangját hallotta az utca tulsó felén.

(Folyt. köv.)

Ma szombaton, november 8-án este a „Petőfihez“ czim- zett vendéglőben szegedi halászlé és rántott hal-estély

tartatik (és tepertős turós csusza), melyre kerti és hegyi borokról gondoskodva van.

A n. é. közönség tömeges látogatását kéri, tisztelettel:

Ullmann Károly,

„Petőfi“ vendéglős.
Debreczen, Petőfi-tér 2. szám.

KITÜNŐ
ASZTALI BOROK érkeztek
Kontsek Géza
fűszer- és borkereskedésébe.
Szabó Gyula úr termése.
Érmelléki asztali vegyes 1 liter 35 kr.
Érmelléki rizling . . . . . 1 liter 40 kr.

Első debreczeni házi kenyér sütőde.

Vau szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy a legjobb hírnévnek örvendő **Első Debreczeni Házi kenyér** sütésünk eladását f. hó 9-én, azaz vasárnap reggel meg-
kezdjük. — **Eladási hely:** Simonffy-utca (vassátrak) 1-ső szám és Wigger Sámuel ur bodega-üzletében, Piac-utca 75. szám. — **Sütődé:** Hatvan utca 61. szám alatt. — **Figyelmeztetés.** Kérjük a kenyereinkben látható „Első debreczeni házi kenyér“ czimkére figyelni.

SZINLAP.

Ma, szombaton „A“ bérletben:
ROSENKRANZ és GÜLDENSTERN.
Vigjáték 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Liebenstein Albert, herceg	Sebestyén Géza.
Ernö gróf, fia	Pataki Béla.
Rosenkranz	Klenovits Gy.
Kienborn, grófné	Ebergényiné.
Clarisse, leánya	Hahnél Aranka.
Dürring, főegészségügyi ta- nácsos	Farkas Béla.
Vilms unokája	Csige Ilonka.
Schallenger, báró	Szilágyi Aladár.
Schmüleh Jus us	Virágháthy L.
Sanftleben Antal, turista	Krémer Jenő.
Ernö, fia	Pápai Lajos.

Holnap, vasárnap két előadás.

Délután 3 órakor bérletszünetben félhely-
árakkal:

A SZOMBATOSOK.

Szinmű 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, bérletszünetben:

Csókonszerzett végény.

Fredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Szepességi hurka - estély

tartatik

vasárnap nov. 9-én

a nagyerdei téli vendéglőben (fürdő
vendéglő). Kitűnő borokról Németh
András gondoskodik.

Minél tömegesebb szives látogatást
kér, tisztelettel:

A vendéglős.

**Rosenthal malomban
megnyilt az
olaj-malom!!**

Készít tők magból, napraforgó,
repeze és kenderből

a legjobb olajat.

Az őrlő malomban sima, szitált
és pille őrlést, tengeri, és árpa
darálást a legjutányosabb árban gyor-
san elkészítve. Olajmagvakat a legma-
gasabb napi árakon vásárolok.

Tisztelettel

Rosenthal Dániel.

Nagy választékban.

Minden nagyságu Téli
gyapju kendők, férfi-, női és
gyermek alsó Tricó ruhák és
harisnyak, Erancoia, Cosma-
nossi szines, fehér Pique és
Sinór Ba chetek a legszoli-
dabb szabott árak mellett
kaphatók:

JÁNOSSY JÓZSEF és TÁRSA

Vászon és kézmű raktárában Debra-
czen, Piacz-utca, Főtér mellet.

Táncitanítási jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség becses tudomására hozni, hogy a

Polgári tánciskolát

folyó hó 10-ikén, hétfőn megnyitom,
kizárólag polgár fiatalság részére.
Tanórák: hétfő, szerda és péntek este 7
órától 9 óráig.

Az Iparos coloné pedig 11-én, ked-
den kezdődik. Tanórák: kedd, csütörtök és
szombat este 8 órától 10-ig.

Beiratásokat elfogadok a mai nap-
tól a tánciskola helyiségében este 7 órától
vagy lakásomon ugyanott, bármely időben.
Kiváló tisztelettel

SCHAF JÁNOS,
táncztanító.

Tánciskola és lakás: Csapó-utca 17.

Van szerencsénk a n. é. közönséget
értesíteni, hogy

f ő ű z l e t ű n k e t

Piacz-u. 26. szám alatt,

(Szikszay-féle ház, a nagy tőzsde mellett)
folyó hó 9-én, azaz

vasárnap reggel megnyitjuk,
ahol friss barna, fehér buza és különféle
alaku, finom, tiszta rozskenyér a napnak
minden szakában kapható.

**István gözmalmi liszt
és korpapaktár**

Egyben még megemlítjük; hogy első
rangú forrásokból beszerzett hüvelyes
termékeket is tartunk raktáron s a leg-
mértékeltébb árakon hozzuk forgalomba.

Megrendelések

a Békési prima kenyérre
a főüzletben eszközölhetők.

Amidőn ígérjük, hogy legfőbb törek-
vésünk lesz a közönséget a legpontosabban
kiszolgálni, kérjük szives pártfogásukat.

Tisztelettel:

Békési prima házikenyér sütőde
vezetője.

OTTHON CSINÁLJUNK
rumot

1 deka rum essentia..... 10 fillér.

Hozzávaló szesz..... 1.76 fillér.

Üvegért 8 fillért visszaszámítok.

Chinai és orosz-teák nagy raktára

Deutsch Lajos.

A főposta mellett. Piacz-utca 38.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ségnek b. tudomására hozni, hogy nálam
minden

Pénteken és Szombaton
frissen

németesen készített hurka

és naponta saját készítményü mindenféle
bel és külföldi felvágottak, ugymint: liba-
máj, mozaik hus, borjúhús, pástétomok és

bécsi virsli

párja 20 fillérért csakis egyedül kapható.

Tisztelettel:

BENES G.

hntes.

Debreczen, Főtér, a Bika szállóval szemben.

Nők, férfiak és gyer-
mekek részére
meleg jäger

alsóing, alsónadrág

és öltöny

minden nagyságban,

meleg harisnyák,
térd- és gyomor-melegítők,
férfi kötött ujjasok

nagy választékban kaphatók:

Bosznay J. és Társa,

divatáruházában, Kossuth-utca 5. sz.

Árverési hirdetmény.

A néhai Rácz András és Reiz-
zinger Paulina örökösei tulajdonát
képező debreczeni 629 számú telek-
jegyzőkönyvben 651 helyrajzi szám alatt
felvett Rákóczy-utca 14 sorszám alatti
házas telek, melynek kikiáltási ára
24000 korona. Ugyanazon számú tjkv-
ben 6162 hrsza alatt foglalt ondódi
szántó föld, melynek kikiáltási ára 6000
korona. Ugyanazon számú tjkvben
9885 hrsz. alatt felvett ujosztású szántó-
föld, kikiáltási ár 4000 korona. Az uj-
fehértói 1130 számú betétben A I. alatt
felvett 27 hold 808/1600 □ öl külső-
ség, melynek kikiáltási ára 14,000 kor.
Végül a bökönyi 213, 215. és 400
számú betétekben foglalt összes ingat-
lanok, és pedig az ugynevezett „Bökönyi
Uri tag“ melynek kikiáltási ára 13500
korona. Valamint az ugynevezett „bö-
könyi micske“, melynek kikiáltási ára
25600 korona. Önkéntes árverésen el-
fognak adatni.

Az árverés megtartására határidőtől
1902 évi november hó 17-ik nap-
jának d. e. 9 óráját közjegyzői iro-
dámhoz Szent Anna-utca 7 szám, tűzöm
ki, s erre a venni szándékozokat azzal
hivom meg, hogy az ingatlanok a kikiál-
tási árakon alul el nem adatnak, s hogy
az árverési egyéb feltételek a hivatalos
órák alatt irodámban megtekinthetők.

Debreczen 1902. november 1.

Lestyán Adorján
kir. közjegyző.

Schicht-szappan

„Szarvas“, vagy „Kulos“ jeggyel.

Legjobb, legkiadósabb
s ezért a

legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 4 kr., 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges posta-bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Boldog-kert II. járás 64. szám 1314 □ öi szőlő föld szép gyümöl sfákkal, két szoba, istálló 800 forintért eladó vagy házhelynek 2 koronájával □ ölenkint is osztályozva. Értekezhetni! Kőlesey-utca 21.

Vendeg-utca 26. számú ház eladó. Ugyanott egy bolthelyiség kiadó.

Kis üzlet berendezéssel kerestetik. Kandia-u. 3 sz.

Kiadó lakás Piacz-u. 46 alatt négy szoba és mellékhelyiséggel.

Tanuló felvétetik a fésűgyárba. Kandia-u. 14 szám.

Egy jó karban levő wertheim kaszusa megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Egy ügyes özevgyő, ki érti a háztartást ajánlkozik gazdaságnak vagy ápolónak helyben vagy vidéken. Timár u. 14.

„Napraforgó“ 100 Levél ment a kívánt helyre.

„Téli zöld“ levele van a kívánt helyen.

Olcsó udvari hutorozott szoba előszobával kiadó. Cím Vigkedvő-Mihály-utca 29 sz.

Ügyes varró leány házakhoz ajánlkozik varrni Mester u. 8 szám.

A nagyerdő alatt az új sporttervezetű uton körükerített részbe új szőlő el beültetett 3 kat hold nyaralónak alkalmas föld kiadó részletekben is eladó. Értekezhetni Péterfi-utca 14 szám.

Tanuló jó házból felvétetik Fisch Testvérek üzletében.

Legnagyobb forgalmi helyen Ér Mihály falv n a főtéren egy teljes berendezéssel ellátott fűszerüzlet, mely egyéb is használható kiadó. Értekezhetni: Draveozky Pálnál, Gálos-Petriben.

Érmelleki szőlőbor

H. K. Szentimrei, 1901 évi termés hordószámra, és hectoliterenként is eladó. Arany János-u. 3. sz. a.

Boros Testvéreknél divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben tetező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Eladó a sámsoni vénkertben 1036 □ öi rizlinggel, oportóval felújított jól termő, dombos szőlő, 640 literre való hordóval ára 1200 korona, bármikor megtekinthető. Értekezhetni: Nagy Lajos sámsoni tanítóval.

Elköltözés miatt kiadó Teleki-utcai 6 számú ház, kényelmes szép nagy és egy kisebb akással parkirozott nagy udvar szép szőlő lugassal. Ezen ház és ondódi földje, esetleg eladó, igen kedvező és könnyű fizetési feltételek mellett.

Katonakeztyük tisztítását

javításával együtt párját 8 kr-ért, glass-keztly tisztítását jutányos ártért vállalom. Péterfi-utca 27. sz.

Első rangu fűszerüzletben egy ügyes detaalista azonnal alkalmazást nyor. Czim a kiadóhivatalban.

Pénztárosnő felvétetik piac-utcai fűszerüzletbe. Czim a kiadóhivatalban.

10 krajczár egy liter szalon petróleum Neumann és Weisz festék-, zsiradék- és petróleum gyári raktárában. Hatvan-u. 5.

Pemetefu cukor (Borssy-féle) 1 doboz 10 krajczár. Kapható: Borssy cukrázdába és Jóna és Jóna urak üzletében.

Vasut hidja mellett telepenről az összes színekből kikérülő anyagokat minden áron nov. 9. 10. 11-én adom. Stark Marton.

Óriás zopár magyar begyes galamb tul szaporodás végett eladó. Pacsirta-utca 42.

Német levelezést könyvelést szakszerűen teljesít a nap bármely időszakában egy közép-kort meghaladó férfi. Czim a kiadóhivatalban

Tanító magán órákat és írásbeli munkát vállal. Czim a kiadóhivatalban.

12 krajczár egyliter tisztánégy szagnéküli petroleum Deutch Albert és fia fűszerkereskedésében. Hatvan-u.

Legolcsóbb és legjobb kötött harisnyák Jäger alsó ingek és nadrágok téli kötött és bőresztyük jutányosan beszerezhető Márton Gyula divat és rövidáru üzletében, a Bika szálloda mellett

Petróleum fiumei kristály tiszta, mely fehér fényénél és tartóságánál fogva fölül mul minden más gyártmányt és még sem drágább, mint aféle hirdett szagnéküli ezimen elnevezett galiczi petroleum. Kapható: Térei József utódánál, Hatvan-utca 13. szám, Hochfo der ház.

Petroleum vagy szódavíz szállításra alkalmas kevésbbé használt koci és 200 drb 5 literes bádog eladó. Neumann és Weisz cégénél Hatvan-u. 5.

RUHATISZTÍTÓ INTÉZET.

30 ÉV ÓTA FENNÁLL.

Elsőrangu ruhatisztító és javító intézet. Elvállal mindennemű tisztítást, javítást és vasalást.

30 ÉV ÓTA FENNÁLL.

SANDOR JÁNOS férfi szabó Debreczen, Piacz-utca 47. sz. a postával szemben.

1 méter 80. cm. széles tenniss flanel 12 krajczár.

Az üzlet teljes felosztatása miatt hatóságilag engedélyezett

Végkiárúsítás.

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy női divat, vászon és rövidáru üzletemet felosztattam a raktáron levő árukat a beszerzési árnál is olcsóbban árusítom el — és pedig

Női ruhaszövet
Carton, batiszt
Vászon, Chiffon
Velez, flanel,
Pesztó és haraszt kendő
Derékfűző (mieder)
továbbá

Női-, férfi- és gyermek tricó ruhák
Fiu- és leány ruhácskák
Női-, férfi- és gyermek fehérneműek
Gallérok, zsebkendők
Paplanok, esernyők
Függönyök, ágyterítők
Mindenféle bélesneműek.

Minden elfogadható áron.

Ezen olcsó bevásárlási alkalmat a t. vevő közönség b. figyelmébe ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel:

Kiss Lajos

Alföldi Takarékpénztár épület.

1 rpá finom kézelő 20 kr., 1 ötrétű gallér 12 krajczár.

Debreczen, 1902. Nyomtatott a városi lapnyomdájában.

Most érkezett!

Kitünő minőségű

férfi- és női czipők

2 forint 20 krajczártól kezdve, gyermek czipők, csizmak, posztó és sárczipők 1 forinttól kezdve.

Meleg alsók nők és férfiak részére 60 krajczár. Férfi ingek, labravaiók 40 krajczártól.

Női Blousok, fűzők, gallér és kézelők, nyakkendők fél áron.

Szekely Jenő és társa,

Debreczen, Főter 26. sz. Nagytőzsde mellett.

Kepes és Friedmann

Első debreczeni „Korona“ áruháza

Simonffy-utca 1. sz. (városi bérház).

Ajánlja most érkezett meglepő újdonságokkal duan felszerelt nagy raktárát bel és külföldi diszmutárgyakban, kül nlegességek és praktikus gyermek-játékszerekben. Minden versenyt kizáró olcsó árakban nagyban és kicsinyben. Nagy választék férfi ingek, gallér és kézelőkben, valamint nyakkendőkben, férfi és női teli trikó ingek, nadrágok, keztyük és harisnyákban Utazó beröndök, gyermek kocsik 3 és 4 kerekű, Külöföle illatszerek, parfüm szappanok stb. a legjutányosabb árban kaphatók.

A n. é közönság figyelmét kéri, tisztelettel: **KEPES és FRIEDMANN.**

Flanel blousok 67 kr-ól feljebb.